C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr. 21rji-348/2024 Judecătoria Edineț sediul Briceni
1-21107718-03-21rji-07052024 Judecător: Aurelia Procopișina

D E C I Z I E
În numele Legii

13 iunie 2024 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

În componența:
Președintele ședinței de judecată, judecătorul Ghenadie Liulca
Judecătorii Viorel Pușcaș
Oleg Moraru

a judecat în ședință de judecată în ordine de recurs recursul directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani Andrei Socol declarat împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 12 martie 2024 adoptate în limitele plângerii depuse de condamnatul Petrașciuc Alexandr împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de actele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,-

C O N S T A T Ă:

La 19 iulie 2021 în judecătoria Bălți sediul Central a fost înregistrată plângerea avocatului Iana Lichii în interesele condamnatului Petrașciuc Alexandr împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, solicitând constatarea condițiilor de detenție inumane și reducerea pedepsei potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală.

Prin încheierea judecătoriei Bălți sediul Central din 20 aprilie 2022 a fost declinată competența la examinarea cererii depuse în favoarea judecătoriei Edineț (f.d. 38).

Ulterior, Petrașciuc Alexandr și-a concretizat cerințele, solicitând încasarea despăgubirilor în sumă bănească, în condițiile art. 473^4 alin. (5) Cod de procedură penală.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 01 februarie 2023 a fost admisă parțial plângerea petiționarului Petrașciuc Alexandr împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale cu încasarea despăgubirilor în valoare bănească.

S-au respins cerințele petiționarului Petrașciuc Alexandr privind constatarea faptului deținerii în condiții inumane și degradante în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 22.12.2016 - 12.12.2017 ca fiind inadmisibile.

S-au respins cerințele petiționarului Petrașciuc Alexandr privind constatarea faptului deținerii în condiții inumane și degradante în Penitenciarul nr.16 Pruncul ca fiind neîntemeiate.

S-a constatat faptul că, Petrașciuc Alexandr a fost deținut în perioadele 09 ianuarie 2018 - 15 iunie 2018, 06 iulie 2018 - 03 iunie 2019, 17 iunie 2019 - 06 septembrie 2021 în Penitenciarul nr.11 Bălți în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în total o perioadă de 1301 (una mie trei sute una) zile în calitate de condamnat.

S-a constatat faptul că, Petrașciuc Alexandr a fost deținut în perioada 06 septembrie 2021 - 01 noiembrie 2021 în Penitenciarul nr.15 Cricova în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în total o perioadă de 56 (cincizeci și șase) zile în calitate de condamnat.

S-a constatat faptul că, Petrașciuc Alexandr a fost deținut în perioada 01 noiembrie 2021 - 07 septembrie 2022 în Penitenciarul nr.2 Lipcani în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în total o perioadă de 310 (trei sute zece) zile în calitate de condamnat.

În condițiile art.473^4 alin. (5) CPP, s-a acordat în calitate de despăgubire petiționarului Petrașciuc Alexandr suma de bani în mărime de 83350,00 lei (optzeci și trei mii trei sute cincizeci) lei, și anume câte 1 (una) unitate convențională pentru fiecare zi în care petiționarul a suferit încălcarea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, în Penitenciarul nr.15 Cricova și în Penitenciarul nr.2 Lipcani, în total 1667 (una mie șase sute șaizeci și șapte) zile,

care s-a dispus de a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

Încheierea privind încasarea mijloacelor bănești s-a dispus a fi executată în Condițiile Codului de Executare.

Ulterior, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07.06.2023 a fost casată încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 01 februarie 2023, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Rejudecând cauza în fond, prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 12 martie 2024 a fost admisă parțial plângerea condamnatului Petrașciuc Alexandr împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale cu încasarea despăgubirilor în valoare bănească.

S-a constatat faptul că, Petrașciuc Alexandr a fost deținut în perioadele 09 ianuarie 2018 - 15 iunie 2018, 06 iulie 2018 - 03 iunie 2019, 17 iunie 2019 - 06 septembrie 2021 în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în total o perioadă de 1301 (una mie trei sute una) zile în calitate de condamnat.

S-a constatat faptul că, Petrașciuc Alexandr a fost deținut în perioada 06 septembrie 2021 - 01 noiembrie 2021 în Penitenciarul nr. 15 Cricova în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în total o perioadă de 56 (cincizeci și șase) zile în calitate de condamnat.

S-a constatat faptul că, Petrașciuc Alexandr a fost deținut în perioada 01 noiembrie 2021 - 07 septembrie 2022 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în total o perioadă de 310 (trei sute zece) zile în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473^4 alin. (5) Cod de procedură penală, i-a fost acordată lui Petrașciuc Alexandr în calitate de despăgubire suma de bani în mărime de 74200 (șaptezeci și patru mii două sute) lei, și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care petiționarul a suferit încălcarea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, și a câte 0,50 unități convenționale în Penitenciarul nr. 15 Cricova și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, care s-a dispus de a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

Încheierea privind încasarea mijloacelor bănești se va executa în condițiile Codului de Executare.

Cerințele petiționarului Petrașciuc Alexandr privind constatarea faptului deținerii în condiții inumane și degradante în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 22.12.2016 - 12.12.2017 au fost respinse ca inadmisibile.

Cerințele petiționarului Petrașciuc Alexandr privind constatarea faptului deținerii în condiții inumane și degradante în Penitenciarul nr. 16 Pruncul au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 12 martie 2024 a declarat recurs directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Andrei Socol, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care plângerea lui Petrașciuc Alexandr privind condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioadele 09.01.2018-15.06.2018 și 06.07.2018-03.06.2019 să fie respinsă ca tardivă, iar privind condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 17.06.2019-06.09.2019, în Penitenciarul nr. 15 Cricova și Penitenciarul nr. 2 Lipcani să fie respinsă ca neîntemeiată.

În argumentarea recursului s-a invocat că, încheierea este parțial neîntemeiată, deoarece a fost admisă o cerere parțial prescrisă (pentru perioadele de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți 09.01.2018-15.06.2018 și 06.07.2018-03.06.2019). Or, a fost stabilit că Petrașciuc Alexandr a fost transferat din Penitenciarul nr. 11 Bălți în Penitenciarul nr. 16 Pruncul la data de 03.06.2019.

Respectiv, termenul la care pretinde Petrașciuc Alexandr că s-a aflat în condiții de detenție precare în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioadele 09.01.2018-15.06.2018 și 06.07.2018-03.06.2019 s-a întrerupt anume începînd cu această dată.

În sensul dat, au fost remarcate prevederile art. VI alin. (3) din Legea nr. 163/2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care stipulează că persoanele care, în termen de 6 luni de la data când s-au eliberat din detenție sau de la data de când nu mai sunt deținute în condiții contrare art. 3 Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale au depus cerere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului în legătură cu o pretinsă încălcare a drepturilor lor pot adresa în instanța de judecată, în termen de 4 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, o cerere de chemare în judecată, în modul stabilit de prezenta lege.

Astfel, termenul de 6 luni reglementat în articolul citat supra vine să asigure punerea în aplicare în practica judiciară a conceptului de „situație continuă”, care se referă la starea faptelor care includ activități continui de către sau din partea statului, pentru a acorda reclamantului statutul de victima.

În mod normal, termenul de 6 luni începe să curgă de la decizia finală adoptată în procesul de epuizare a căilor interne de recurs *(a se vedea c. Hadji vs Moldova, cererile nr. 32844/07 si 41378/07, §12).*

În așa fel, cererile depuse peste termenul de 6 luni, atunci când s-a întrerupt situația continuă de detenție în condiții contrare art. 3 CEDO, prin transferul într-o instituție sau în altă celulă cu condiții compatibile cu acest articol, urmează a fi respinse ca fiind tardive.

Atât timp cît situația persistă, regula celor 6 luni nu își mai găsește aplicare *(a se vedea c. Iordache vs Romania, cererea nr. 6817/02, §50).* Judecătorul de instrucție urma să stabilească dacă situația reclamată constituie o „situație continuă" sau nu. Astfel, în cazurile în care există situația continuă, termenul de 6 luni începe să curgă de la încetarea situației.

La fel, s-a invocat că instanța nu a constatat careva încălcări pe parcursul deținerii în Penitenciarul nr. 16 Pruncul și corect a respins ca neîntemeiate cerințele condamnatului privind constatarea faptului deținerii în condiții inumane/degradante în Penitenciarul nr. 16 Pruncul.

Ca urmare, termenul de aflare în pretinsele condiții inumane și degradante (în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioadele 09.01.2018-15.06.2018 și 06.07.2018-03.06.2019) a fost întrerupt la momentul transferului condamnatului în Penitenciarul nr. 16 Pruncul, cu condiții corespunzătoare ce asigurau minimul necesar conform standardelor reglementate de legislația execuțional-penală.

Respectiv, de la momentul înlăturării condițiilor precare de detenție (03.06.2019) și pînă la adresarea plângerii în instanța de judecată la data de 21.07.2021 a trecut o perioadă care depășește semnificativ termenul de 6 luni de adresare a plângerii în instanța de judecată conform art. 473^2 Cod de procedură penală.

Subsecvent, s-a relevat că nu a fost examinată situația individuală a condamnatului, or, în raportul de evaluare a condițiilor de detenție prezentat în cadrul ședinței de judecată au fost prezentate probe, inclusiv și fototabele, care cu certitudine dovedesc că condamnatului Petrașciuc Alexandr atât în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cît și în Penitenciarul nr. 15 Cricova și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani i-au fost acordate condiții satisfăcătoare de detenție, și anume:

- condamnatul a fost deținut în celule bine iluminate și ventilate. Iluminarea și ventilarea celulelor au fost asigurate prin intermediul geamurilor din termopan, care se deschid. Iluminarea artificială a fost asigurată prin corpurile de ilum cîte 100 Wt;

- încălzirea celulelor a fost efectuată prin sistemul centralizat de încălzire, celulele fiind dotate cu calorifere de încălzit, temperatura aerului în perioada de încălzire se păstrează la un nivel nu mai mic de 18° C;

- blocurile sanitare au fost separate de suprafața locativă prin pereți și ușă sau, după caz, prin amplasarea în încăperi separate, amenajate cu ventilare artificială, care corespund normelor de igienă și intimitate;

- condamnatului i-a fost acordat dreptul la deplasarea liberă la aer liber pe teritoriul sectorului de detenție în timpul zilei, în limitele stabilite de administrația penitenciarului, conform orarului zilei. Pe parcursul deținerii în Penitenciarul nr. 11 Bălți condamnatului i-a fost asigurată plimbarea zilnică la aer curat cu o durată cel puțin 1 oră;

- spălarea hainelor a fost efectuată prin intermediul spălătoriilor dotate cu mașini de spălat de tip automat, fiind amenajate locuri speciale pentru uscarea hainelor;

- deratizarea și dezinsectizarea încăperilor penitenciarelor se efectuează trimestrial de agent economic specializat conform contractului încheiat;

- asistența medicală se acorda în regim non-stop;

- alimentația corespunde standardelor stabilite;

- accesul la apă potabilă este nelimitat. Calitatea apei corespunde standardelor de consum;

- standardele CPT prevăd norma de spațiu de locuit pentru per prizonier într-o celulă cu mai multe ocupații 4 m^2. Însă CPT nu spune în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor poate fi considerate în sine ca fiind tratare inumană și degradantă a deținutului, atâta timp cît se pot găsi și alți factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afara celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități).

Criteriul poate fi apreciat prin prisma condițiile de detenție ca fiind un tratament inuman și degradant în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau că în majoritatea cazurilor combină o serie de elemente negative, cum ar fi: insuficiența numărului de paturi pentru toți deținuții; igiena precară; infectarea cu paraziți; ventilație, încălzire sau lumină insuficientă; lipsa salubrizării în celule și, în consecință, utilizarea de găleți sau sticle pentru nevoile naturii. Examinarea criteriului „spațiu acordat fiecărui deținut” prin prisma art.3 CEDO urmează a fi efectuată cumulativ cu alți factori, care contribuie aprecierea detenției ca fiind inumană și degradantă sau infirmarea acestui fapt.

În asemenea circumstanțe, consideră că judecătorul de instrucție a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa unei analize complete, în ansamblu și sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, fapt ce denota netemeinicia încheierii judecătorului de instrucție.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți consideră necesar de a respinge recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Andrei Socol ca fiind nefondat reieșind din următoarele considerațiuni.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărîrea atacată, dacă recursul este nefondat.

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art.469 alin. (1) pct.17[1]) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, Petrașciuc Alexandr a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 13 decembrie 2017 în baza art.164 alin. (2) lit. e), f), g), art. 151 alin. (2) lit. d), art. 188 alin.(3) lit. c) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 84 alin. (1) și art.85 Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 15 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Ulterior, prin decizia Curții de Apel Bălți din 16 iulie 2021 sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 13.12.2017 a fost menținută fără modificări, fiind constatat faptul că Petrașciuc Alexandr a fost deținut în Penitenciarul nr.11 Bălți în perioada 20.12.2016-13.12.2017, adică 358 zile, în calitate de prevenit, în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 385 alin.(5) CPP cu 716 (șapte sute șaisprezece) zile. Termenul pedepsei s-a calculat din 16.07.2021, cu includerea în acest termen a perioadei aflării în arest de la 20.12.2016 până la 16.07.2021.

În speță, Colegiul penal reține că prin plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Petrașciuc Alexandr în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți, în Penitenciarul nr. 15 Cricova, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani și în Penitenciarul nr. 16 Pruncul, cu achitarea despăgubirilor în valoare bănească pentru fiecare zi în care s-a deținut în condiții inumane.

Astfel, la soluționarea plângerii înaintate Colegiul penal reține că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei *(cauza*

Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

La constatarea condițiilor de detenție instanța națională va ține cont de faptul că, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).*

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare *(cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).*

Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum şi durata detenției *(cauza Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).*

În acest sens, instanța de recurs reține că în cererea depusă s-a invocat deținerea în condiții de detenție precare, în celule supraaglomerate; acces foarte limitat la lumină naturală; încălzirea și aerisirea aerului insuficiente, furnizarea de curent electric și apă era întreruptă periodic; locul de luat masa se afla în apropierea toaletei; a fost imposibil de dormit bine, deoarece televizorul și lumina din cameră nu se stingeau niciodată; aplicarea agresiunii fizice față de condamnați; condiții nesatisfăcătoare în încăperile de repartizare a hranei și încăperile de baie; lipsa condițiilor minime necesare pentru acordarea asistenței medicale; neasigurarea în măsura cuvenită a persoanelor deținute în penitenciare și în organele de poliție cu saltele, perne, lingerie curate, condiții care sunt contrare prevederilor art. 3 CEDO.

Potrivit raportului administrației Penitenciarului nr. 2 Lipcani, se invocă că Petrașciuc Alexandr s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioadele 22 decembrie 2016 - 12 decembrie 2017, 09 ianuarie 2018 - 15 iunie 2018, 06 iulie 2018 - 03 iunie 2019, 17 iunie 2019 - 06 septembrie 2021; în Penitenciarul nr. 16 Pruncul în perioadele 12 decembrie 2017 - 09 ianuarie 2018, 15 iunie 2018 - 06 iulie 2018, 03 iunie 2019 - 17 iunie 2019; în Penitenciarul nr. 15 Cricova în perioada 06 septembrie 2021 - 01 noiembrie 2021; în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 01 noiembrie 2021 - 07 septembrie 2022 în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman si/sau degradant.

Astfel, cu referire la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 11 Bălți în raportul prezentat s-a invocat că, Petrașciuc Alexandr s-a deținut în următoarele celule:

- în perioada 09.01.2018 - 01.02.2018 în celula nr. 03, cu suprafața totală de 25,11 m^2, unde blocul sanitar constituie 3,13 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 7 și 9 persoane;
- în perioada 01.02.2018 - 05.02.2018 în celula nr. 09, cu suprafața totală de 16,98 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,78 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a fost de 7 persoane;
- în perioada 05.02.2018 - 07.02.2018 în celula nr. 19, cu suprafața totală de 29,21 m^2, unde blocul sanitar constituie 2,46 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 12 și 13 persoane;
- în perioada 07.02.2018 - 26.04.2018 în celula nr. 11, cu suprafața totală de 25,70 m^2, unde blocul sanitar constituie 2,10 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 12 și 13 persoane;
- în perioada 26.04.2018 - 08.06.2018 în celula nr. 46, cu suprafața totală de 14,02 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,58 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 4 și 6 persoane;
- în perioadele 08.06.2018 - 15.06.2019, 06.07.2018 - 23.07.2018, 05.08.2018 - 28.11.2018 în celula nr. 45, cu suprafața totală de 13,97 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,20 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 3 și 6 persoane;
- în perioada 23.07.2018 - 05.08.2018 în celula nr. 01, cu suprafața totală de 16,05 m^2, unde blocul sanitar constituie 0,88 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 2 și 3 persoane;
- în perioada 28.11.2018 - 29.11.2018 în celula nr. 04, cu suprafața totală de 10,18 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,45 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 2 și 3 persoane;
- în perioada 29.11.2018 - 13.12.2018 în celula nr. 54, cu suprafața totală de 14,08 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,20 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 4 și 6 persoane;
- în perioada 13.12.2018 - 10.01.2019 în celula nr. 42, cu suprafața totală de 14,09 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,36 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 2 și 5 persoane;
- în perioadele 10.01.2019 - 03.06.2019, 17.06.2019 - 10.07.2019, 02.07.2020 - 07.09.2020 în celula nr. 26, cu suprafața totală de 13,50 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,65 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 2 și 5 persoane;

- în perioada 10.07.2019 - 11.07.2019 în celula nr. 65, cu suprafața totală de 9,86 m^2, unde blocul sanitar constituie 0,86 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; a fost deținut de unul singur;

- în perioadele 22.04.2020 - 23.05.2020, 25.05.2020 - 16.06.2020 în celula nr. 36, cu suprafața totală de 13,60 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,67 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 2 și 3 persoane;

- în perioada 23.05.2020 - 25.05.2020 în celula nr. 24, cu suprafața totală de 14,00 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,42 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; a fost deținut de unul singur;

- în perioada 16.06.2020 - 02.07.2020 în celula nr. 28, cu suprafața totală de 13,64 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,3 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a fost de 3 persoane;

- în perioada 16.06.2020 - 02.07.2020 în celula nr. 28, cu suprafața totală de 13,64 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,3 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a fost de 3 persoane;

- în perioada 07.09.2020 - 06.09.2021 în celula nr. 39, cu suprafața totală de 14,15 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,65 m^2, pereții fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și ușă; cifra deținuților a variat între 2 și 6 persoane.

La fel, în raport s-a precizat că celulele corespund condițiilor de detenție, iluminarea în celule este asigurată natural prin intermediul geamurilor, precum şi artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri puterea cărora e de 100W. Celulele sunt dotate cu prize la tensiunea 220W. Aerisirea în celule este asigurată prin intermediul geamurilor din celule care sînt utilate cu deschidere în două părţi şi oberliht, totodată, uşile celulelor sunt dotate cu vizor şi vizetă, care sînt folosite şi pentru aerisirea artificială a celulelor. Apa potabilă este asigurată în permanență. Celulele sînt conectate la sistemul centralizat de canalizare şi încălzire sezonieră. Pe perioada detenției în Penitenciarul nr. 11 Bălţi persoana vizată a fost asigurată cu toate produsele de igienă: săpun de toaletă, săpun de rufe, hârtie igienică, aparat de ras, periuță şi pastă de dinți, care sînt repartizate condamnaților. Anual este încheiat contract de prestare a serviciilor de deratizare şi dezinsecție cu agenți economici de profil, care prestează serviciile respective periodic şi la necesitate. Spălătoria este dotată cu o mașină de spălat pentru 27 kg de rufe, o mașină de spălat pentru 20 kg de rufe, o mașină de spălat pentru 18 kg de rufe şi o centrifugă pentru uscare a hainelor cu capacitatea de 100 kg. Pentru deținuți baia se petrece nu mai puțin de o dată pe săptămână, conform graficului stabilit. Pe perioada deținerii în Penitenciarul nr. 11 Bălți deținutului i-a fost acordată plimbare zilnică în aer liber, în conformitate cu prevederile art. 215 Cod de executare, cu o durată de cel puțin 1 oră pe zi, în locuri special amenajate, conform graficului de plimbări a deținuților.

Cât privește condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 15 Cricova s-a invocat faptul că, Petrașciuc Alexandr a fost izolat pe măsuri de securitate și plasat în sectorul nr. 1, celula nr.2, cu suprafața de 11,50 m^2, unde s-au deținut 2-3 condamnați, suprafața locuibilă pentru o persoană a variat între 5,75 m^2 și 3,83 m^2, fiind iluminată natural și artificial. Celula este dotată cu un bloc sanitar și lavoar, separat de restul celulei prin perete și ușă; starea sanitară a celulei este satisfăcătoare, fiind zilnic verificată de către medicul terapeut, cît și felcerii de gardă; încăperea se aerisește regulat prin intermediul unui geam cu oberliht. Celulele se încălzesc centralizat de la cazangeria penitenciarului și temperatura în timpul perioadei rece nu este mai joasă de 18^0C. Apa potabilă este furnizată din Penitenciarul nr. 4 Cricova permanent, fiind clorată conform cerințelor sanitar igienice; apa se examinează bacteriologic conform graficului trimestrial și conform investigațiilor laboratorului, apreciindu-se cu o corespundere satisfăcătoare a normelor sanitar-igienice. Cu obiecte de igienă personală condamnații sunt aprovizionați regulat contra semnătură, conform nomelor stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29.05.2006. Pe teritoriul penitenciarului să află o încăpere destinată pentru spălătorie și una pentru uscarea lingeriei și hainelor. Spălătoria este dotată cu o mașină de spălat automată și una cu centrifugă, care activează conform graficului stabilit. Condamnații au posibilitatea de a se adresa personal la muncitorul destinat la funcția de operator la mașini de spălat. Dezinsecția și deratizarea se petrece trimestrial și la necesitate, conform contractului încheiat cu S.R.L. „Quaker”. Gunoiul este evacuat în locurile special amenajate. Celula este dotată cu paturi individuale de somn, masă, noptieră. Condamnaților se eliberează lingerie de pat.

Cât privește condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 2 Lipcani, s-a invocat faptul că Petrașciuc Alexandr s-a deținut în celula nr. 20, cu suprafață totală de 67,4 m^2, situată la etajul 2, blocului locativ nr. 1, unde se dețineau 26 persoane; iluminarea naturală este asigurată prin 3 geamuri de tip termopan, fără gratii, ferestrele se deschid pentru asigurarea ventilației naturale; iluminarea artificială se efectuează prin becuri; celula a fost şi este în stare satisfăcătoare, reparație nu necesită, reparația cosmetică a fost a fost efectuată în semestrul I anului 2021; încălzirea este asigurată prin sistem centralizat de încălzire, fiind amenajată cu un calorifer de încălzit. Celula este dotată cu 32 locuri de somn, 5 mese, 4 scaune, 10 noptiere, 2 dulapuri.

La fel, în raport se menționează că lavoarul şi veceul se află în încăpere separată, fiind amenajat cu teracotă pe podea şi pereți; blocul sanitar este dotat cu 10 chiuvete cu robinete, 4 vase de closet separate cu pereți, oglinzi, rezervor pentru spălare. Ventilarea se asigură atât natural prin deschiderea geamurilor, cît și prin instalațiile de ventilare artificială. Fiecărui condamnat este asigurată posibilitatea de a face baia o dată în săptămână cu apa caldă. Baia penitenciarului este situată în

clădire separată, constituită din vestiar (16 m^2), dotat cu cuiere pentru haine, polițe, bănci de așezat, şi încăpere pentru spălare (40 m^2), amenajată cu teracotă pe podea şi pereți, cu 10 duşe, cu 10 oglinzi cu polițe. Ventilarea este asigurată prin geamuri de tip termopan, totodată, funcționează sistem de ventilare artificială. Baia este conectată la sistem centralizat de apă şi canalizare. Spălarea rufelor personale şi lingeriei de pat a condamnaților se efectuează prin intermediul spălătoriei penitenciarului, care lucrează zilnic, cu excepția zilei de duminică, conform graficului stabilit, şi este dotată cu mașini de spălat de tip automat. Pe teritoriul penitenciarului sunt amenajate locuri speciale pentru uscarea rufelor condamnaților. În ce privește asigurarea deținuților cu obiecte de prima necesitate se indică că, condamnații sunt asigurați cu produse de igienă personală în limitele prevăzute de Hotărârea Guvernului RM nr. 609 din 29.05.2006, care sunt eliberate fiecărui condamnat sub semnătură prin actul de primire. Fiecare condamnat este dotat cu saltea, pernă şi plapumă. Lingeria de pat, îmbrăcămintea și încălțămintea se eliberează în caz de necesitate, la cererea condamnatului. Pe parcursul executării pedepsei condamnatul a fost asigurat cu locul de dormit personal, noptieră, cuier de haine, saltea, pernă, plapumă. Verificarea stării sanitare a încăperilor penitenciarului se efectuează regulat de către serviciul medical, iar conform prevederilor art. 242^1 pct. 5), 12) din Codul de executare, este o obligație imperativă a deținutului. Curățenia în celule se asigură de condamnații care locuiesc în celula respectivă. Curățenia în încăperile de folosință comună asigură condamnatul care este antrenat la munca remunerată la deservirea gospodărească în funcție de măturător în sectorul respectiv, precum şi condamnații pe rînd. Condamnații sunt regulat aprovizionați cu detergente şi inventarul necesar pentru păstrarea curățeniei în celule. Deratizarea şi dezinsectizarea încăperilor penitenciarului se efectuează trimestrial, precum şi suplimentar în cazul necesității. În ce privește locurile pentru fumat se indică că, în încăperile locative este categoric interzis fumatul, iar pentru condamnații fumători în curțile sectoarelor de detenție, precum și pe teritoriul penitenciarului, sunt amenajate locuri speciale pentru fumat. În ce privește alimentația se indică că, alimentația condamnaților este organizată centralizat de 3 ori pe zi în cantina penitenciarului; bucătăria este amenajată cu utilajul necesar pentru pregătirea hranei calde, la timp şi calitativ; cantina este amenajată cu mobilă necesară pentru primirea hranei, pentru spălarea veselei, sunt 5 cuvete cu robinete, aprovizionată cu burete şi detergent pentru spălarea veselei. În ce prevestește asistența medicală se indică că condamnații, inclusiv şi Petrașciuc Alexandr, beneficiază în mod gratuit de asistență medicală şi de medicamente în volumul stabilit de Programul unic al asigurării obligatorii de asistenta medicală. Secția medicală este situată pe teritoriul penitenciarului, în încăperea blocului administrativ intern, lângă curtea sectorului locativ unde se deține condamnatul. Pentru consultarea medicală de medici-specialiști condamnații

sunt escortați în instituțiile medicale în afara penitenciarului (Centrul de Sănătate Lipcani şi Spitalul Raional Briceni), cu care administrația penitenciarului a încheiat contracte privind acordarea serviciilor medicale (se anexează). În caz de urgenta este solicitată ambulanța. Pentru tratamentul în staționar condamnații sunt transferați în Penitenciarul nr.16 Pruncul (Spitalul republican pentru deținuți).

Prin urmare, efectuând calculul suprafeței din celulă ce-i revine unui condamnat în raport cu numărul persoanelor care s-au deținut în celulă reiese că, condamnatului Petrașciuc Alexandr în Penitenciarul nr. 11 Bălți în celulele nr. 01, nr. 36, nr. 24, nr. 28 și nr. 65 a fost respectată norma spațiului locativ; în celulele nr. 03, nr. 45, nr. 42, nr. 39 și nr. 26 nu a fost receptată norma spațiului locativ, nefiind extremă; în celulele nr.09, nr. 19, nr. 46, nr. 04 și nr. 54 nu a fost receptată norma spațiului locativ, fiind extremă; în Penitenciarul nr. 15 Cricova a fost de aproximativ 3,83 m^2, iar în Penitenciarul nr. 2 Lipcani a fost de 2,59 m^2.

Tot aici, Colegiul penal consideră necesar de a statua că din suprafața respectivă urmează a fi exclusă suprafața ocupată de blocul sanitar, de mobilier, de paturi, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați. Or, potrivit Raportului anual pentru anul 2017 și 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m^2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Concomitent, Colegiul penal este solidar cu prima instanță că autoritatea pîrîtă nu a dat răspuns la toate învinuirile aduse, și anume: condiții de baie precare, baia fiind situată într-o clădire separată, celulele fiind populate cu insecte, asistență medicală insuficientă, celule cu umiditate ridicată și mucegai, or, în raportul depus s-a făcut referire la unele date cu caracter general, din conținutul cărora nu poate fi reținut un răspuns concret la problemele ridicate în plângere.

Astfel, reieșind din situația descrisă în raportul prezentat de instituția penitenciară, este evident că Petrașciuc Alexandr a fost deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți, în Penitenciarul nr. 15 Cricova și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în celule supraaglomerate, populate cu diferite insecte, condiții de îmbăiere precare, umiditate ridicată în celule și prezența mucegaiului pe pereți, asistența medicală insuficientă.

Colegiul penal remarcă că, condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 11 Bălți sânt integral confirmate prin raportul Consiliului pentru Prevenirea Torturii privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 11 Bălți pe data de 31 octombrie 2017, unde la compartimentul „Constatări" la pct.6 a fost stipulat că: prin limitele stabilite prin ordinul MJ nr. 576 din 31.12.2014 emis în baza art. 224 Cod de Executare, plafonul de detenție al Penitenciarului nr. 11 Bălți este de 520 persoane, suprafața medie calculată conform nr. maxim admis de detenție constituie 3 m^2, ne ținându-se cont de standardul minim de 4 m^2.

La fel, în pct. 9 din Raportul menționat s-a indicat că în penitenciar persistă problema spațiilor locative, celulelor suprapopulate şi condițiilor igienice precare, ce duc le efecte negative asupra deținuților, soldate cu altercații, iar la pct. 12 se indică neidentificarea şi punerea la dispoziția deținuților a spațiilor de uscare a hainelor.

Astfel, la compartimentul „Recomandări" s-au subliniat următoarele: 1. excluderea de către ANP transferului deținuților în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi respectarea plafonului de deținere de 258 locuri. 3. Întreprinderea urgentă a tuturor măsurilor necesare în vederea plasării persoanelor nefumătoare în celule destinate pentru nefumători. 6. Asigurarea continuității tratamentului deținuților cu boli cronice ori infecțioase, inclusiv servicii de diagnostic şi consultații ale specialiștilor; 7. Completarea funcțiilor vacante de medic psihiatru şi terapeut în vederea asigurării accesului deținuților la asistență medicală de calitate.

Cât privește condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 15 Cricova, acestea integral se confirmă prin Raportul privind vizita preventivă la Penitenciarul nr.15 Cricova din 20 octombrie 2021, realizată de către Oficiul Avocatului Poporului de comun cu membrii Comisiei parlamentare pentru drepturile omului și relații interetnice, în cadrul căruia s-a constatat că supraaglomerarea instituției aduce o atingere gravă calității condițiilor de detenție, activitățile disponibile, îngrijirea medicală și psihologică, contribuie la radicalizare, are efecte negative asupra sănătății și bunăstării deținuților, constituie un obstacol în calea reabilitării sociale, reintegrării și supravegherii deținuților și contribuie la crearea unui mediu periculos, complicat și nociv, inclusiv pentru personalul penitenciarului. La general, celulele izolatorului disciplinar sunt întunecoase, umede, fără ventilație și extrem de înghesuite. Geamurile sunt de dimensiuni mici, acoperite cu gratii metalice, ce limitează considerabil accesul la lumina zilei. Deținuții sunt nevoiți să se dețină cu lumina artificială conectată permanent, pentru că lumina zilei nu pătrunde în aceste spații. Avocatul Poporului încurajează ANP și P - 15 să întreprindă cât mai multe măsuri organizatorice pentru a aduce nivelul condițiilor de detenție la nivelul standardelor minime naționale și internaționale.

Referitor la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 2 Lipcani, acestea se confirmă prin Raportul Consiliului pentru Prevenirea Torturii în cadrul vizitei

efectuate în Penitenciarul. 2 Lipcani pe data de 24 aprilie 2018, unde la compartimentul VII „Asistența medicală în Penitenciarul nr. 2” la pct. 16 este indicat că, „Reieșind din majorarea numărului de condamnați şi numărul mic de angajați medicali, Consiliul își exprimă îngrijorarea privind accesul deținuților la îngrijiri medicale”. În compartimentul „Constatări” la pct. 12 este indicat „Există o problemă în asigurarea cu personal medical, ce influențează accesul la servicii medicale a condamnaților, precum şi documentarea pretinselor acte de tortură, tratamente inumane şi degradante”, iar la pct. 18 este indicat „Examinarea medicală se realizează în prezența personalului nemedical în cazul vizitelor la stomatolog, dar şi în gărzile de noapte ale asistentelor medicale”. În compartimentul „Recomandări” la pct. 6 şi 7 se indică: „Asigurarea serviciului medical cu personal în vederea realizării conforme a accesului la medic. Excluderea practicii de examinare medicală în prezența personalului nemedical”.

În asemenea împrejurări, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului reprezentantului Penitenciarului nr. 2 Lipcani potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți, în Penitenciarul nr. 15 Cricova și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani condamnatul Petrașciuc Alexandr nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că, fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri patrați, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În acest context, instanța de recurs reține că în cauza *Kalashnikov c. Rusiei*, precum şi în cauza *Ostrovar c. Moldovei* Curtea a constatat că supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenției, în special când ea durează perioade lungi de timp, așa cum se reține în cazul autorului plângerii.

La fel, este de reținut şi faptul că în cazurile anterioare în care reclamanții au avut la dispoziție mai puțin de 3 m^2 de spațiu vital Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenție *(Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59).*

Astfel, instanța de recurs apreciază că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

La fel, instanța de recurs reține că deși de către instituția penitenciară au fost invocate un șir de argumente privind condițiile de detenție potrivit standardelor stabilite, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe.

În această parte instanța de fond a apreciat critic aspectele invocate de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe veridice, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța de judecată s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect și pe declarațiile condamnatului.

În acest context, instanța de recurs nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, conduc la concluzia că alegațiile din cererea pendintă sunt parțial justificate.

În susținerea celor expuse, Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu.

În acest sens, CtEDO a explicat că dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, **nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios:** atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

La acest capitol, Colegiul penal reține că în conformitate cu art. 473^4 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Prin urmare, având în vedere că s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de

principiile proporționalității şi echității, instanța de fond corect a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a acorda condamnatului Petrașciuc Alexandr în calitate de despăgubire pentru încălcarea condițiilor de detenție contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 11 Bălți, în Penitenciarul nr. 15 Cricova și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani suma în mărime de 74200 lei, și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi de încălcare a condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți și a câte 0,5 unități convenționale pentru fiecare zi de încălcare a condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 15 Cricova și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, sumă ce urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

La caz, instanța de recurs consideră că despăgubirea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită și care va avea efectul compensatoriu.

Concomitent, Colegiul penal conchide că instanța de fond întemeiat a respins plângerea lui Petrașciuc Alexandr în partea constatării deținerii în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 16 Pruncul, or, după cum just a reținut prima instanță, în cadrul vizitei efectuată de către Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) în instituțiile penitenciare din RM, care a avut loc în perioada 05 – 11 iunie 2018, nu au fost constatate încălcări în Penitenciarul nr. 4 Cricova și în Penitenciarul nr. 16 Pruncul.

La fel, prima instanță corect a declarat inadmisibilă plângerea condamnatului Petrașciuc Alexandr în partea constatării faptului deținerii în condiții inumane și degradante în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 22.12.2016 - 12.12.2017, or, pentru perioada respectivă condamnatului Petrașciuc Alexandr i-a fost redusă pedeapsa prin decizia Curții de Apel Bălți din 16 iulie 2021 în condițiile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

Colegiul penal apreciază ca fiind declarativă afirmația recurentului privind tardivitatea plângerii condamnatului în partea constatării condițiilor inumane și degradante în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioadele 09.01.2018-15.06.2018 și 06.07.2018-03.06.2019, or, condamnatul Petrașciuc Alexandr a fost deținut în continuu în condiții de detenție care cad sub incidența art. 3 CEDO, fapt ce atestă

situația de continuitate în timp fără întrerupere a suferințelor cauzate condamnatului.

Aici Colegiul penal statuează asupra faptului că, dreptul condamnaților de a se adresa judecătorului de instrucție cu plângere împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale a fost introdus prin Legea nr.272 din 29.11.2018, intrată în vigoare la 01.01.2019.

Prin urmare, se relevă că dreptul condamnatului de a revendica reducerea termenului pedepsei pentru perioadele de aflare în penitenciar în condiții inumane și degradante a devenit posibil de a fi exercitat începând cu 01.01.2019, astfel, Colegiul penal stabilește că plângerea condamnatului Petrașciuc Alexandr se consideră depusă în termen. Or, în condițiile art.473^2 alin.(5) Cod de procedură penală, instanța de recurs constată că plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului **urmează a fi depusă pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**, precum și în termen de 6 luni de la data când nu mai sânt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Concluzia respectivă se deduce și din practica CEDO, unde în cauza *Ulemek v. Croația din 31.10.2019* Curtea a reiterat că, în contextul condițiilor de detenție, perioada detenției reclamantului trebuia considerată ca o „situație continuă", or, deşi a fost închis în diferite regimuri și/sau unități de detenție, ea a fost executată în condiții substanțial similare, în unități de detenție de același tip.

În același timp, este neîntemeiată și alegația recurentului privind întreruperea condițiilor precare de detenție odată cu transferul condamnatului în Penitenciarul nr. 16 Pruncul, unde condițiile de detenție sunt admisibile, or, în penitenciarul respectiv Petrașciuc Alexandr a fost deținut o perioadă foarte scurtă de timp, iar pentru aplicabilitatea acestei excepții era necesar ca condamnatul să fi fost deținut în Penitenciarul nr. 16 Pruncul pe un termen mai mare de 6 luni.

Astfel, în speța dedusă judecății se constată indubitabil că condamnatul Petrașciuc Alexandr s-a deținut în continuu în condiții inumane și degradante, ceea ce-i oferea dreptul condamnatului de a solicita oricând în interiorul termenului de executare a pedepsei aplicarea prevederilor art. 473^4 CPP, inclusiv acest drept persistă și timp de 4 luni de la eliberarea din locurile de detenție.

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 2 Licani Andrei Socol împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 12 martie 2024 ca fiind nefondat, menținând fără modificări încheierea adoptată de prima instanță.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani Andrei Socol declarat împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 12 martie 2024 emise în privința lui Petrașciuc Alexandr se respinge ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul: **Ghenadie Liulca**

Judecătorii: **Viorel Pușcaș**

Oleg Moraru